

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Вищий антикорупційний суд

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 24, ст.212)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2509-VIII від 12.07.2018](#) , ВВР, 2018, № 35, ст.267 [№ 100-IX від 18.09.2019](#) , ВВР, 2019, № 40, ст.218)

Цей Закон визначає засади організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальні вимоги до суддів цього суду та гарантії їх діяльності.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

[Стаття 1.](#) Статус Вищого антикорупційного суду

1. Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України.
2. Вищий антикорупційний суд є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.
3. Місцезнаходженням Вищого антикорупційного суду є місто Київ.

[Стаття 2.](#) Правова основа діяльності Вищого антикорупційного суду

1. Правову основу діяльності Вищого антикорупційного суду становлять [Конституція України](#), [Закон України "Про судоустрій і статус суддів"](#) , цей та інші закони України, чинні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.
2. Зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України "Про Вищий антикорупційний суд".

[Стаття 3.](#) Завдання Вищого антикорупційного суду

1. Завданням Вищого антикорупційного суду є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

[Стаття 4.](#) Повноваження Вищого антикорупційного суду

1. Вищий антикорупційний суд:

здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях; аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику у кримінальних провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті.

2. Територіальна юрисдикція (підсудність) Вищого антикорупційного суду поширюється на всю територію України.

[Стаття 5.](#) Склад Вищого антикорупційного суду

1. Кількість суддів Вищого антикорупційного суду визначається відповідно до [Закону України "Про судоустрій і статус суддів"](#) у межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на утримання цього суду, та із окремим встановленням, у межах кількості суддів Вищого антикорупційного суду, кількості суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.
2. Для здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальних провадженнях, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, з числа суддів цього суду обираються слідчі судді строком на один рік без права переобрання слідчим суддею два роки поспіль.
3. Не може бути обраний слідчим суддею суддя Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.
4. Визначення кількості слідчих суддів у Вищому антикорупційному суді, їх обрання, виконання обов'язків судді першої інстанції у Вищому антикорупційному суді здійснюються в порядку, передбаченому [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) для визначення кількості слідчих суддів, їх обрання та виконання обов'язків судді у місцевих судах.

[Стаття 6.](#) Голова Вищого антикорупційного суду, його заступник, Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду

1. Голова Вищого антикорупційного суду здійснює адміністративні повноваження, передбачені [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) та цим Законом.
2. Голова Вищого антикорупційного суду має одного заступника, який здійснює адміністративні повноваження, визначені Головою Вищого антикорупційного суду.
3. Перебування судді Вищого антикорупційного суду на посадах Голови чи заступника Голови Вищого антикорупційного суду не звільняє його від здійснення повноважень судді, передбачених законом, та не припиняє його роботи у відповідній судовій палаті чи здійснення повноважень секретаря судової палати Вищого антикорупційного суду.
4. Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду обирається в порядку та здійснює повноваження, що передбачені [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) .

Розділ III

ПОРЯДОК ЗАЙНЯТТЯ ПОСАДИ СУДДІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

[Стаття 7.](#) Спеціальні вимоги до судді Вищого антикорупційного суду

1. Суддею Вищого антикорупційного суду може бути особа, яка відповідає визначеним [Конституцією України](#) та [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) вимогам до кандидатів на посаду судді, а також додатковим спеціальним вимогам, встановленим цією статтею.
2. На посаду судді Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) , а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією, та відповідає одній із таких вимог:
 - 1) має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років;
 - 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років;
 - 3) має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років;
 - 4) має сукупний стаж (досвід) зазначеної у пунктах 1-3 цієї частини роботи (професійної діяльності) щонайменше сім років.
3. Для цілей частини другої цієї статті терміни "стаж професійної діяльності у сфері права", "науковий ступінь", "стаж наукової роботи" вживаються у значенні, наведеному у частині шостій статті [69 Закону України "Про судоустрій і статус суддів"](#) .
4. Не може бути призначена суддею Вищого антикорупційного суду особа:

- 1) яка упродовж десяти років, що передують призначенню:

працювала (проходила службу) в органах прокуратури України, внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державному бюро розслідувань, інших правоохоронних органах (органах правопорядку), податковій міліції, Службі безпеки України, митних органах, Національному антикорупційному бюро України, Національному агентстві з питань запобігання корупції, Національному агентстві України з

питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Антимонопольному комітеті України, Рахунковій палаті, центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

обіймала політичні посади, мала представницький мандат;

2) яка упродовж останніх п'яти років входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

3) відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

4) яка входила до складу керівного органу чи наглядової ради юридичної особи, відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

5) яка була членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України або Вищої ради юстиції до набрання чинності [Законом України "Про відновлення довіри до судової влади в Україні"](#) ;

6) яка входила до складу Міжвідомчої комісії з питань державних закупівель до створення електронної системи закупівель відповідно до [Закону України "Про публічні закупівлі"](#) ;

7) яка відповідно до вироку суду, що набрав законної сили, була позбавлена права обіймати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування (крім осіб, які були реабілітовані), незалежно від зняття чи погашення такої судимості, або яка мала судимість за вчинення будь-якого умисного злочину, незалежно від зняття чи погашення такої судимості.

[Стаття 8.](#) Конкурс на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду

1. Конкурс на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду здійснюється в порядку, визначеному [Конституцією України](#) та [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) , з урахуванням передбачених цією статтею особливостей.

2. Переведення на посади суддів Вищого антикорупційного суду суддів інших судів без проведення конкурсу або в порядку застосування дисциплінарного стягнення, відрядження суддів до Вищого антикорупційного суду не допускається.

3. З метою допуску до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду за спеціальною процедурою кандидат на посаду судді подає до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України крім документів, визначених [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) , також документи, які підтверджують дотримання вимог, передбачених частиною другою статті 7 цього Закону, а також заяву про відсутність обставин, зазначених у частині четвертій статті 7 цього Закону.

4. З метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні для цілей кваліфікаційного оцінювання відповідності кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду критеріям доброчесності (моралі, чесності, невідкупності), а саме щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата його статусу, наявності знань та практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, утворюється Громадська рада міжнародних експертів. Громадська рада доброчесності, що утворена і здійснює діяльність відповідно до [Закону України "Про судоустрій і статус суддів"](#) , на час діяльності Громадської ради міжнародних експертів не залучається до встановлення відповідності кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду передбаченим законом критеріям для цілей кваліфікаційного оцінювання.

5. За ініціативою не менше трьох членів Громадської ради міжнародних експертів питання відповідності будь-якого кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду критеріям, зазначеним в частині четвертій цієї статті, розглядається на спеціальному спільному засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради міжнародних експертів. Рішення щодо відповідності такого кандидата цим критеріям ухвалюється більшістю від спільного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та членів Громадської ради міжнародних експертів, за умови, що за нього проголосували не менше половини членів Громадської ради міжнародних експертів. У разі неприйняття такого рішення кандидат вважається таким, що припинив участь у конкурсі. Таке спеціальне спільне засідання проводиться не пізніше ніж на тридцятий день з дня оголошення результатів іспиту, що складається кандидатами для встановлення відповідності кандидата на посаду судді критерію професійної компетентності.

За запитом не менш як трьох членів Громадської ради міжнародних експертів перед спеціальним спільним засіданням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради міжнародних експертів може проводитись попередня співбесіда із кандидатами на посаду судді Вищого антикорупційного суду, в якій повинні взяти участь не менше шести членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

6. У разі однакової позиції за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на зайняття посади судді Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час іспиту, проведеного в межах процедури кваліфікаційного оцінювання, практичного завдання, а за однакової кількості балів - як правило, учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді в судах апеляційної, касаційної інстанцій. У разі якщо учасники, які беруть участь у конкурсі на зайняття посади судді Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, мають однаковий стаж роботи на посаді судді в судах апеляційної, касаційної інстанцій або не мають такого стажу, перевага надається учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді, а за наявності в учасників однакового стажу на посаді судді - учаснику, який має науковий ступінь, а за наявності в обох учасників наукового ступеня або відсутності в обох учасників наукового ступеня - більший стаж професійної діяльності у сфері права.

У разі однакової позиції за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на зайняття посад інших суддів Вищого антикорупційного суду, перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час іспиту, проведеного в межах процедури кваліфікаційного оцінювання, практичного завдання, а за однакової кількості балів - як правило, учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді. У разі якщо учасники такого конкурсу мають однаковий стаж роботи на посаді судді або не мають такого стажу, перевага надається учаснику, який має науковий ступінь, а за наявності в обох учасників наукового ступеня або відсутності в обох учасників наукового ступеня - більший стаж професійної діяльності у сфері права.

7. На кожному етапі кваліфікаційного оцінювання кандидатів на посаду судді Вищого антикорупційного суду та під час оцінювання результатів такого кваліфікаційного оцінювання секретаріатом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідних засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а Громадської ради міжнародних експертів - на офіційному веб-сайті Державної судової адміністрації України.

8. Під час розгляду Вищою радою правосуддя питання про внесення Президентом України подання про призначення судді Вищого антикорупційного суду та прийняття рішення Вищої ради правосуддя щодо кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду здійснюється відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідних засідань Вищої ради правосуддя на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя, що забезпечується секретаріатом Вищої ради правосуддя.

[Стаття 9.](#) Громадська рада міжнародних експертів

1. Громадська рада міжнародних експертів утворюється строком на шість років Вищою кваліфікаційною комісією суддів України для сприяння їй у підготовці рішень з питань призначення на посади суддів Вищого антикорупційного суду та є її допоміжним органом.

2. Громадська рада міжнародних експертів виконує свої повноваження у складі шести членів, які призначаються Вищою кваліфікаційною комісією суддів України виключно на підставі пропозицій міжнародних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання та протидії корупції відповідно до міжнародних договорів України.

Кожна така міжнародна організація може запропонувати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України не менше двох кандидатів до складу

Громадської ради міжнародних експертів.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України приймає рішення про призначення членів Громадської ради міжнародних експертів якщо кількість запропонованих кандидатів до складу Громадської ради міжнародних експертів щонайменше вдвічі перевищує кількість вакантних місць.

Рішення про призначення членів Громадської ради міжнародних експертів приймається на засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яке є відкритим.

3. Членами Громадської ради міжнародних експертів можуть бути призначені громадяни України чи іноземці, які мають бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет, мають досвід роботи в інших країнах не менше ніж п'ять років із здійснення процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення в суді чи здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією.

4. Членами Громадської ради міжнародних експертів не можуть бути призначені особи, які є суб'єктами, на яких поширюється дія [Закону України "Про запобігання корупції"](#) або які не відповідають вимогам, передбаченим частиною четвертою статті 7 цього Закону.

5. Члени Громадської ради міжнародних експертів призначаються строком на два роки і не можуть бути призначені повторно.

6. На час участі членів Громадської ради міжнародних експертів у процедурах відбору кандидатів на зайняття посади суддів Вищого антикорупційного суду їм встановлюється винагорода у розмірі посадового окладу судді Верховного Суду. Члени Громадської ради міжнародних експертів, які постійно не проживають на території України, мають право на компенсацію витрат на проживання в Україні та переїзд.

7. Повноваження члена Громадської ради міжнародних експертів припиняються достроково у разі:

- 1) подання особистої заяви про припинення повноважень члена Громадської ради міжнародних експертів;
- 2) внесення Громадською радою міжнародних експертів пропозиції про дострокове припинення повноважень її члена;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
- 4) визнання його неідездатним або безвісно відсутнім;
- 5) виявлення невідповідності члена Громадської ради міжнародних експертів критеріям, визначеним цим Законом;
- 6) його смерті;
- 7) закінчення строку, визначеного частиною п'ятою цієї статті.

8. Рішення про дострокове припинення повноважень члена Громадської ради міжнародних експертів приймається Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, яка у десятиденний строк після прийняття такого рішення вживає заходів для призначення нового члена Громадської ради міжнародних експертів.

9. Громадська рада міжнародних експертів:

- 1) збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду;
- 2) надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду;
- 3) бере участь у спеціальному спільному засіданні у передбачених цим Законом випадках;
- 4) вживає заходів до захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, які стали відомі Громадській раді міжнародних експертів, її членам у зв'язку із здійсненням їх повноважень.

10. Для здійснення повноважень, визначених цією статтею, членам Громадської ради міжнародних експертів надається право безоплатного доступу до відкритих державних реєстрів.

11. Член Громадської ради міжнародних експертів зобов'язаний:

- 1) брати участь у її роботі особисто без права делегування своїх повноважень іншим особам, у тому числі іншим членам Громадської ради міжнародних експертів;
- 2) не використовувати в цілях інших, ніж для виконання своїх обов'язків як члена Громадської ради міжнародних експертів, персональні дані та іншу інформацію, що стала йому відома у зв'язку з участю в роботі Громадської ради міжнародних експертів. Порушення цієї вимоги тягне відповідальність, передбачену законом;
- 3) відмовитися від участі у зборі інформації про кандидата, розгляді питання про відповідність кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду критеріям, зазначеним у частині четвертій статті 8 цього Закону, якщо член Громадської ради міжнародних експертів перебуває чи перебував в особистих чи ділових стосунках із кандидатом на посаду судді Вищого антикорупційного суду, причетний до справ, які розглядав чи розглядає суддя, який є кандидатом на посаду судді Вищого антикорупційного суду, та/або у разі наявності іншого конфлікту інтересів або обставин, що можуть вплинути на об'єктивність чи неупередженість під час прийняття членом Громадської ради міжнародних експертів рішення щодо кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

12. Організаційно-технічне забезпечення діяльності Громадської ради міжнародних експертів здійснює Державна судова адміністрація України. Фінансування діяльності Громадської ради міжнародних експертів може здійснюватися із залученням міжнародної технічної допомоги.

Розділ IV

ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ СУДДІВ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

[Стаття 10.](#) Додаткові гарантії безпеки суддів Вищого антикорупційного суду

1. Суддям Вищого антикорупційного суду у зв'язку із здійсненням правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів надаються, поряд із визначеними [Конституцією України](#) та [Законом України "Про судову охорону і статус суддів"](#) гарантіями, додаткові гарантії забезпечення їх особистої безпеки та особистої безпеки членів їхніх сімей та збереження їхнього майна.

2. Судді Вищого антикорупційного суду, а у разі потреби за його заявою також членам його сім'ї, надається цілодобова охорона. За заявою судді Вищого антикорупційного суду здійснюється цілодобова охорона особистого або службового житла судді.

3. Житло судді Вищого антикорупційного суду оснащується охоронною сигналізацією та кнопками тривожної сигналізації.

4. Охорону судді Вищого антикорупційного суду, членів його сім'ї, а також охорону житла судді забезпечує Служба судової охорони.

5. У разі загрози життю чи здоров'ю судді Вищого антикорупційного суду, членів його сім'ї за заявою судді Служба судової охорони забезпечує тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку.

6. Службові приміщення Вищого антикорупційного суду оснащуються сучасними засобами безпеки, що гарантують особисту безпеку суддів, збереження документації Вищого антикорупційного суду, недопущення незаконного проникнення до приміщень цього суду.

7. Для цілей цієї статті термін "член сім'ї" вживається у значенні, наведеному у частині першій статті [1 Закону України "Про запобігання корупції"](#).

[Стаття 11.](#) Моніторинг доброчесності суддів Вищого антикорупційного суду

1. З метою моніторингу доброчесності, відповідності рівня життя судді Вищого антикорупційного суду та наявного у нього і членів його сім'ї майна одержаним ними доходам, перевірки на наявність у судді Вищого антикорупційного суду конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення проводяться:

1) повна перевірка в порядку, встановленому [Законом України "Про запобігання корупції"](#), всіх декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що подані суддями Вищого антикорупційного суду, результати якої включаються до суддівського досяг судді Вищого антикорупційного суду;

2) моніторинг у порядку, встановленому [Законом України "Про запобігання корупції"](#), способу життя суддів Вищого антикорупційного суду

та членів їхніх сімей на вимогу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Громадської ради доброчесності, а також на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, що містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам;

3) інші заходи фінансового та іншого контролю, моніторингу за додержанням законодавства у сфері запобігання корупції, передбачені законом.

Стаття 12. Підвищення рівня професійної компетентності судді Вищого антикорупційного суду

1. Суддям Вищого антикорупційного суду, поряд із передбаченими [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#) заходами підтримання кваліфікації суддів, створюються умови для задоволення індивідуальних потреб в особистому професійному зростанні, підвищенні рівня професійної компетентності з питань судочинства у сфері протидії та боротьби з корупцією, новітніх міжнародних антикорупційних стандартів і світових практик у сфері протидії та боротьби з корупцією.

2. Суддя Вищого антикорупційного суду регулярно, але не рідше одного разу на рік, проходить обов'язкове підвищення кваліфікації з питань судочинства у сфері протидії та боротьби з корупцією.

3. Національна школа суддів України систематично організовує навчання суддів Вищого антикорупційного суду для закріплення та оновлення необхідних знань, вмінь та навичок, тренінги з вивчення новітнього міжнародного досвіду судочинства у сфері протидії та боротьби з корупцією, у тому числі із залученням представників міжнародних організацій, іноземних навчальних закладів.

Стаття 13. Забезпечення житлових умов судді Вищого антикорупційного суду

1. Суддя Вищого антикорупційного суду, не забезпечений житлом, забезпечується державою службовим житлом на час перебування на посаді.

2. Службові житлові приміщення, призначені для заселення суддями Вищого антикорупційного суду, перебувають у державній власності.

Виключення житлових приміщень, що надаються суддям Вищого антикорупційного суду на час перебування на посаді, з числа службових та їх відчуження не допускається.

Розділ V

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 14. Фінансове забезпечення діяльності Вищого антикорупційного суду

1. Вищий антикорупційний суд є головним розпорядником коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення його діяльності.

2. Видатки на утримання Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду визначаються у Державному бюджеті України окремим рядком.

Стаття 15. Вимоги до розміщення Вищого антикорупційного суду

1. Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду та судові палати Вищого антикорупційного суду для здійснення правосуддя в першій інстанції не можуть розміщуватися в одній будівлі.

2. Вищий антикорупційний суд, його палати та апарат не можуть розміщуватися в одній будівлі разом з іншими судами, державними органами, їх територіальними, структурними підрозділами, представництвами, органами місцевого самоврядування, установами, організаціями.

Стаття 16. Організаційне забезпечення роботи Вищого антикорупційного суду

1. Організаційне забезпечення роботи Вищого антикорупційного суду здійснюється апаратом Вищого антикорупційного суду відповідно до [Закону України "Про судоустрій і статус суддів"](#).

2. В апараті Вищого антикорупційного суду утворюється самостійний структурний підрозділ для організаційного забезпечення роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

3. Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду контролює ефективність діяльності самостійного структурного підрозділу, який здійснює організаційне забезпечення роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, вносить пропозиції про призначення на посаду керівника цього підрозділу та погоджує його звільнення з посади, вносить подання про заохочення або накладення на нього дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства, погоджує проект положення про такий структурний підрозділ та зміни до цього положення.

Розділ VI

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім підпункту 3 пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня початку роботи Вищого антикорупційного суду.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у статті [172-8 Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122): у назві та абзаци першого частини першої слова "у зв'язку з виконанням службових повноважень" замінити словами "у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень";

примітку після слів і цифри "зазначені у пункті 1" доповнити словами і цифрою "та підпункті "в" пункту 2";

2) у статті [343 Кримінального кодексу України](#) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

назву після слів "правоохоронного органу" доповнити словами "судового експерта";

частину першу після слів "правоохоронного органу" доповнити словами "судового експерта", а після слів "службових обов'язків" - словами "здійсненню судово-експертної діяльності";

3) у [Кримінальному процесуальному кодексі України](#) (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст. 88):

а) пункти 20, 22 і 23 частини першої статті [3](#) викласти в такій редакції:

"20) суд апеляційної інстанції - відповідний апеляційний суд, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться суд першої інстанції, що ухвалив оскаржуване судове рішення, а також Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду - стосовно судових рішень Вищого антикорупційного суду, ухвалених як судом першої інстанції, а також стосовно судових рішень інших судів першої інстанції, ухвалених до початку роботи Вищого антикорупційного суду в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених цим Кодексом до підсудності Вищого антикорупційного суду";

"22) суд першої інстанції - місцевий загальний суд, який має право ухвалити вирок або постановити ухвалу про закриття кримінального провадження, а також Вищий антикорупційний суд у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його підсудності цим Кодексом, а також апеляційний суд у випадку, передбаченому цим Кодексом;

23) суддя - голова, заступник голови, суддя Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, апеляційного суду, місцевих загальних судів, які відповідно до [Конституції України](#) на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя, а також присяжний";

(Підпункт "а" підпункту 3 пункту 2 розділу VI в редакції Закону [№ 2509-VIII від 12.07.2018](#))

б) у статті [31](#):

у частині п'ятій слова "Кримінального касаційного суду" замінити словами "Касаційного кримінального суду"; частину дванадцятю викласти в такій редакції:

"12. Кримінальне провадження у Вищому антикорупційному суді здійснюється:

1) в суді першої інстанції - колегіально судом у складі трьох суддів, хоча б один з яких має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, крім випадків, коли жодний такий суддя у цьому суді не може брати участь у розгляді справи з передбачених законом підстав;

2) в апеляційному порядку - колегіально судом у складі трьох суддів, хоча б один з яких має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років,

крім випадків, коли жодний такий суддя у цьому суді не може брати участь у розгляді справи з передбачених законом підстав. Кримінальне провадження у Вищому антикорупційному суді під час досудового розслідування здійснюється слідчим суддею одноособово, а в разі оскарження його ухвал в апеляційному порядку - колегіально судом у складі не менше трьох суддів"; частину тринадцяту після слів "має здійснювати кримінальне провадження" доповнити словами "(крім Вищого антикорупційного суду)";

в) у статті [32](#):

у частині першій:

абзац перший доповнити четвертим реченням такого змісту: "Дія цього абзацу не поширюється на кримінальні провадження, що віднесені до предметної підсудності Вищого антикорупційного суду згідно з правилами статті 33-1 цього Кодексу";

доповнити абзацом другим такого змісту:

"Кримінальні провадження щодо злочинів, що вчинені на території України і віднесені до предметної підсудності Вищого антикорупційного суду, здійснює Вищий антикорупційний суд";

частину третю після слів "досудове розслідування якого проводилося територіальним управлінням Національного антикорупційного бюро України" доповнити словами "(крім злочинів, які цим Кодексом віднесені до підсудності Вищого антикорупційного суду)";

г) частини першу та другу статті [33](#) викласти в такій редакції:

"1. Кримінальне провадження у першій інстанції здійснюють місцеві загальні суди, а також Вищий антикорупційний суд.

2. Кримінальне провадження в апеляційній інстанції здійснюють відповідні апеляційні суди, а також Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду";

г) доповнити статтею 33-1 такого змісту:

"Стаття 33-1. Предметна підсудність Вищого антикорупційного суду

1. Вищому антикорупційному суду підсудні кримінальні провадження стосовно корупційних злочинів, передбачених в примітці статті [45](#) [Кримінального кодексу України](#), статтями [206-2](#), [209](#), [211](#), [366-1](#) [Кримінального кодексу України](#), якщо наявна хоча б одна з умов, передбачених пунктами 1-3 частини п'ятої статті 216 [Кримінального процесуального кодексу України](#).

2. Слідчі судді Вищого антикорупційного суду здійснюють судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду відповідно до частини першої цієї статті.

3. Інші суди, визначені цим Кодексом, не можуть розглядати кримінальні провадження щодо злочинів, які віднесені до підсудності Вищого антикорупційного суду (крім випадку, передбаченого абзацом сьомим частини першої статті 34 цього Кодексу)";

д) у статті [34](#):

у частині першій:

у пункті 1 слово "територіальної" виключити;

абзац шостий після слів "у виняткових випадках кримінальне провадження" доповнити словами "(крім кримінальних проваджень, що надійшли на розгляд Вищого антикорупційного суду)";

доповнити абзацом сьомим такого змісту:

"У разі якщо обвинувачений чи потерпілий є або був суддею чи працівником апарату Вищого антикорупційного суду і кримінальне провадження належить до підсудності цього суду, таке кримінальне провадження у першій інстанції здійснює апеляційний суд, юрисдикція якого поширюється на місто Київ, і в такому разі ухвалені судові рішення оскаржуються в апеляційному порядку до апеляційного суду, який визначається колегією суддів Касаційного кримінального суду Верховного Суду";

у частині третій:

в абзаці першому слова "колегією суддів Верховного Суду" замінити словами "колегією суддів Касаційного кримінального суду Верховного Суду";

доповнити абзацом другим такого змісту:

"Питання про направлення кримінального провадження з Вищого антикорупційного суду до іншого суду вирішується колегією у складі п'яти суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду за поданням складу суду, визначеного для розгляду кримінального провадження, або за клопотанням сторін не пізніше п'яти днів з дня внесення такого подання чи клопотання, про що постановляється вмотивована ухвала";

е) частину другу статті [65](#) доповнити пунктом 11 такого змісту:

"11) експерти - щодо роз'яснення наданих ними висновків";

є) у пункті 2 частини п'ятої статті [69](#) слова "слідчого, прокурора" виключити;

ж) частину третю статті [95](#) викласти в такій редакції:

"3. Свідок зобов'язаний давати показання слідчому, прокурору, слідчому судді та суду, а експерт - слідчому судді та суду в установленому цим Кодексом порядку";

з) частину сьому статті [100](#) після слів "в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування" доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - до слідчого судді Вищого антикорупційного суду";

и) частину другу статті [132](#) викласти в такій редакції:

"2. Клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді подається:

1) до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, якщо інше не передбачено пунктом 2 цієї частини;

2) у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - до Вищого антикорупційного суду";

і) абзац перший частини першої статті [184](#) після слів "в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування" доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - до Вищого антикорупційного суду";

ї) частину першу статті [192](#) доповнити реченням такого змісту: "У разі затримання без ухвали про дозвіл на затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, віднесеного до підсудності Вищого антикорупційного суду, зазначене клопотання подається до Вищого антикорупційного суду";

й) частину другу статті [199](#) доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - до Вищого антикорупційного суду";

к) частину першу статті [201](#) після слів "в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування" доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - до Вищого антикорупційного суду";

л) абзац п'ятий пункту 1 частини п'ятої статті [216](#) викласти в такій редакції:

"суддею (крім суддів Вищого антикорупційного суду), суддею Конституційного Суду України, присяжним (під час виконання ним обов'язків у суді), Головою, заступником Голови, членом, інспектором Вищої ради правосуддя, Головою, заступником Голови, членом, інспектором Вищої кваліфікаційної комісії суддів України";

м) частину третю статті [244](#) після слів "в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування" доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - слідчим суддею Вищого

антикорупційного суду";

н) у статті [247](#):

частину першувикласти в такій редакції:

"1. Розгляд клопотань, який віднесений згідно з положеннями цієї глави до повноважень слідчого судді, здійснюється слідчим суддею апеляційного суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - слідчим суддею Вищого антикорупційного суду";

у частині другій:

абзац перший доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, здійснюється слідчим суддею Вищого антикорупційного суду (крім випадку, передбаченого абзацом сьомим частини першої статті 34 цього Кодексу)";

абзац другий викласти в такій редакції:

"У такому разі слідчий, прокурор звертаються з клопотаннями про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій до слідчого судді відповідного апеляційного суду, найбільш територіально наближеного до апеляційного суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, або Вищого антикорупційного суду (а у випадку, передбаченому абзацом сьомим частини першої статті 34 цього Кодексу, - до апеляційного суду, зазначеного в абзаці сьомому частини першої статті 34 цього Кодексу)";

о) частину десяту статті [290](#) після слів "в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування" доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - слідчим суддею Вищого антикорупційного суду";

п) частину першу статті [306](#) після слів "розглядаються слідчим суддею місцевого суду" доповнити словами "а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - слідчим суддею Вищого антикорупційного суду";

р) у частині другій статті [334](#) слова "місцевого суду" замінити словами "суду першої інстанції";

с) пункт 2 частини першої статті [480](#) після слів "Конституційного Суду України" доповнити словами "судді Вищого антикорупційного суду";

т) доповнити статтею 480-1 такого змісту:

"Стаття 480-1. Особливості початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених суддею Вищого антикорупційного суду

1. Відомості, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення суддею Вищого антикорупційного суду, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора) у порядку, встановленому цим Кодексом.

2. Генеральний прокурор (виконувач обов'язків Генерального прокурора) зобов'язаний невідкладно, але не пізніше 24 годин з моменту внесення таких відомостей, повідомити Верховний Суд про початок досудового розслідування";

у) частину першу статті [481](#) доповнити пунктом 3-1 такого змісту:

"3-1) судді Вищого антикорупційного суду - Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора)";

ф) доповнити статтею 482-1 такого змісту:

"Стаття 482-1. Кримінальне провадження стосовно суддів Вищого антикорупційного суду

1. Під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо судді Вищого антикорупційного суду клопотання учасників кримінального провадження розглядає слідчий суддя, визначений пунктом 18 частини першої статті 3 цього Кодексу, в порядку, визначеному цим Кодексом";

х) розділ XI "Перехідні положення" доповнити пунктом 20-2 такого змісту:

"20-2. Підсудність Вищого антикорупційного суду, передбачена цим Кодексом як суду першої інстанції, суду апеляційної інстанції та слідчих суддів, поширюється на кримінальні провадження, відомості за якими про кримінальне правопорушення внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань:

1) з дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) ;

2) до дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) , якщо досудове розслідування здійснюється або здійснювалося Національним антикорупційним бюро України та закінчено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

3 дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) у кримінальних провадженнях, досудове розслідування яких здійснюється Національним антикорупційним бюро України або досудове розслідування яких здійснювалося Національним антикорупційним бюро України та закінчено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури:

1) слідчі судді (крім слідчих суддів Вищого антикорупційного суду) припиняють приймати до розгляду клопотання та скарги у кримінальних провадженнях, а суди першої інстанції (крім Вищого антикорупційного суду) - обвинувальні акти, клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру та про звільнення від кримінальної відповідальності у таких кримінальних провадженнях. Такі клопотання та обвинувальні акти подаються в установленому порядку відповідно до слідчих суддів Вищого антикорупційного суду, Вищого антикорупційного суду;

2) суди апеляційної інстанції (крім Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду) припиняють приймати до розгляду апеляційні скарги;

3) клопотання та скарги, які надійшли до слідчих суддів і не розглянуті до дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) , передаються до Вищого антикорупційного суду для розгляду в установленому порядку слідчими суддями цього суду;

4) у разі якщо судовий розгляд у судах першої та апеляційної інстанцій не закінчено до дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) , такі кримінальні провадження передаються до Вищого антикорупційного суду для розгляду в установленому цим Кодексом порядку;

5) оскарження судових рішень, ухвалених до дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) , здійснюється за правилами підсудності, передбаченими цим Кодексом;

6) заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судових рішень, ухвалених судами першої та апеляційної інстанцій до дня набрання чинності Законом України ["Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду"](#) , подаються до Вищого антикорупційного суду та розглядаються ним у встановленому порядку.

У разі об'єднання в одному провадженні матеріалів досудових розслідувань щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення, або щодо однієї особи, підозрюваної у вчиненні кількох кримінальних правопорушень, серед яких є кримінальні провадження, підсудні Вищому антикорупційному суду, судове провадження здійснює Вищий антикорупційний суд, якщо виділення в окреме провадження матеріалів кримінального провадження, які не віднесені до підсудності цього суду, може негативно вплинути на повноту судового розгляду.

У разі зміни обвинувачення в суді під час розгляду справи Вищим антикорупційним судом таке кримінальне провадження продовжує розглядати Вищий антикорупційний суд. У разі якщо Вищий антикорупційний суд вийде за межі висунутого обвинувачення, зазначеного в обвинувальному акті, в порядку та у випадках, визначених частиною третьою статті 337 цього Кодексу, відповідне кримінальне провадження

продовжує розглядатися як таке, що підсудне Вищому антикорупційному суду. У випадках, передбачених цим абзацом, кримінальне провадження в апеляційній інстанції здійснює Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду".

(Підпункт "х" підпункту 3 пункту 2 розділу VI в редакції Законів [№ 2509-VIII від 12.07.2018](#), [№ 100-IX від 18.09.2019](#))

ц) у тексті [Кодексу](#) слова "Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційний суд області, міст Києва та Севастополя" в усіх відмінках замінити словами "відповідний апеляційний суд" у відповідному відмінку;

4) у тексті [Кодексу адміністративного судочинства України](#) (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) слова "Київський апеляційний адміністративний суд" в усіх відмінках замінити словами "апеляційний адміністративний суд в апеляційному окрузі, що включає місто Київ" у відповідному відмінку;

5) у [Законі України "Про Вищу раду правосуддя"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 7-8, ст. 50):

а) абзац другий частини восьмої статті [30](#) доповнити словами "якщо інше не передбачено законом";

б) перше речення частини другої статті [58](#) доповнити словами "а стосовно судді Вищого антикорупційного суду таке подання вноситься Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора)";

в) частину другу статті [59](#) доповнити абзацами другим та третім такого змісту:

"Розгляд подання про надання згоди на затримання судді Вищого антикорупційного суду, утримання його під вартою чи арештом здійснюється Вищою радою правосуддя з обов'язковою участю судді або його представника. Повідомлення про дату, час і місце розгляду відповідного клопотання направляється невідкладно Генеральному прокурору (виконувачу обов'язків Генерального прокурора) та судді Вищого антикорупційного суду.

У разі неявки судді Вищого антикорупційного суду або його представника на засідання Вищої ради правосуддя розгляд подання здійснюється без їх участі";

г) частину першу статті [60](#) доповнити реченням такого змісту: "Стосовно судді Вищого антикорупційного суду таке рішення негайно вручається Генеральному прокурору (виконувачу обов'язків Генерального прокурора)";

г) у статті [63](#):

перше речення частини першої доповнити словами "а стосовно судді Вищого антикорупційного суду на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора (виконувача обов'язків Генерального прокурора)";

частину четверту після слів "на вручення судді" доповнити словами "крім судді Вищого антикорупційного суду";

д) частину другу статті [64](#) після слів "Генеральним прокурором або його заступником" доповнити словами "а стосовно судді Вищого антикорупційного суду - Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора)".

3. Протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) формується Вищий антикорупційний суд у порядку та у складі, що визначені цим Законом;

2) оголошується та відповідно до [Закону України "Про судоустрій і статус суддів"](#) та цього Закону проводиться конкурс на посади суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду та на посади інших суддів Вищого антикорупційного суду, за результатами проведеного конкурсу призначаються судді Вищого антикорупційного суду.

4. День початку роботи Вищого антикорупційного суду у складі, визначеному цим Законом, визначається рішенням зборів цього суду, що публікується на веб-порталі судової влади та в газеті "Голос України".

5. Вищий антикорупційний суд розпочинає роботу за умови призначення за результатами конкурсу, проведеного відповідно до [Закону України "Про судоустрій і статус суддів"](#) та цього Закону, щонайменше тридцяти п'яти суддів Вищого антикорупційного суду, у тому числі щонайменше десять із яких мають бути судьями Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

6. Не пізніше ніж через тридцять календарних днів з дня призначення суддів Вищого антикорупційного суду у кількості, зазначеній у пункті 5 цього розділу, найстарший за віком суддя Вищого антикорупційного суду скликає збори суддів Вищого антикорупційного суду для вирішення питання про визначення дня початку роботи Вищого антикорупційного суду, вирішення організаційних питань діяльності суду та обрання слідчих суддів.

У разі якщо до дня початку роботи Вищого антикорупційного суду слідчих суддів не буде обрано, їх повноваження виконують троє суддів Вищого антикорупційного суду, які визначаються жеребкуванням на зборах суддів Вищого антикорупційного суду. Судді Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду участі у такому жеребкуванні не беруть.

7. Запропонувати Президентові України внести в установленому порядку проект Закону про утворення Вищого антикорупційного суду.

Президент України П.ПОРОШЕНКО

м. Київ

7 червня 2018 року

№ 2447-VIII